II. évfolyam. 211. szám. SZABADKA, 1904. Csütörtök, szeptember 15. Ára 2 fill.

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utcza 5. sz.

Városaink.

Mindenesetre nagyot lendit a városok során az, ha a háztartásuk bilanca egészséges, mert a rendelkezésükre álló anyagi eszközöket igy a városias kényelem megalkotására és uj kereseti források megujitására fordithatják. Ám nem szabad figyelmen kivül hagyni azt, hogy a rohamosabb fejlődésnek nem a háztartás, hanem maga a társadalom fogja megadni az igazi rugókat, ha erre igazán erőt nyer és alkalmas eszközöket vehet hatalmába.

Ezeket az erőket és eszközöket kell a városi lakosság részére felkeresni és megtalálni. Minden városban más erők és más eszközök alkalmasak a cél elérésére. A legtöbb magyar városban mégis arra kell törekednünk, hogy első sorban a környezetében folyó mezei gazdálkodás váljék intenzivvé.

Az a hiba nálunk, hogy ipart akarunk teremteni, holott a termőföldünk még külterjesen müvelt terület. Egész határok kellenek egy-egy gazdának arra, hogy megélhessen, holott más országokban egy-egy hold ad megélhetést egy-egy földmives családnak. Addig, mig a zsellér ember is 5—10 holdnyi terület termését várja és várhatja és ennyi területnek jövedelméből is csak ugy tud megélni, ha napszámba jár, hiába akarunk ipart teremteni. Az ipar a belterjes gazdálkodás után következik, akkor fejlődik majd rohamosan, ha az egy két holdas kertészkedés is annyira elfoglalja már a területet, hogy a népességet kiszoritja a mezőkről és belekényszeriti az ipari foglalkozásba.

Ez a fejlődés természetes rendje. Ha megakarjuk előzni a természetes rendet, ugy járhatunk mint az a tanár, aki az elemi iskolákban akarta a görög klasszikusokat megértetni. A földterületekre kell gondot forditani és ezen irányban nagyfontosága lesz annak, hogy a kormányelnök törvényjavaslatot nyujt az országgyülés elé a vicinális vasutakról.

Mert ahol sok a föld, de kevés a közlekedési eszköz, ott nem lehet belterjes gazdálkodást folytatni. Fél Magyarország imádkozhatik jó közlekedési eszközökért, melyeknek hiján vagyunk. Ha vasutak szelik át a magyar sivatagokat, nem prédáljuk el a mértföldekre terjedő termő határokat legelőhasználásra és szemtermelésre, hanem értékes lesz minden talpalattnyi földünk és jövedelmező,

Azt beszéljük, hogy földéhség van az országban. Hiszen gazdagon hevernek legszebb terü leteink; azt mondjuk, drága a föld ára, hiszen 100—150 frtért árulják holdját az alföldi földeknek. Van itt föld bőven még, eltartja az a magyar munkást, nem kell innét kivándorolni, csak az a baj, hogy nem ad a föld elég munkát, mert a közlekedési eszközök és csatornák hiánya miatt nem lehet rajtuk belterjes gazdálkodást, kertészkedést és mezőgazdasági ipart folytatni.

Az uj véderő törvényről szóló javaslatot még a bécsi hadügyminiszteriumban tárgyalják és a hadügyminiszter a magyar honvédelmi miniszterrel még nem egyezett meg. Nyiri honvédelmi miniszter Bécsben van és ott tegnap öt óra hosszat tárgyalt a hadügyminiszterrel. Tegnap csak két kérdés körül forgott a tárgyalás: a póttartalék és az önkéntesség körül. Utóbbi kérdésben az a nehézség, hogy a magyar kormány több magyar iskolának akarja biztositani a jogot, hogy végbizonyitványaik önkéntesség alapjául szolgálhassanak és a hadügyminiszter ebbe nem akar belemenni. Egyelőre ezek iránt sincs megegyezés és nem tudni még, hogy nem lesz-e még több differencia is. A honvédminiszter és a hadügyminiszter megállapodásait még a két állam összkormányának is tárgyalnia kell és csak azután lehet végleges megegyezésről beszélni. Budapesti információ szerint a kor mány megegyezés esetén a javaslatot csak jövő év tavaszán kivánja az országgyüléssel tárgyaltatni.

—

Kereskedelmi szerződéseink. Az olasz kereskedelmi szerződés dolga még mindig nem dőlt el véglegesen, de most már igazán csak napokról van szó, miután ujabb nehézségek nem merültek fel. Csak természetes dolog, hogy a tárgyalásokat ily rendkivül fontosságu dologban siettetni nem lehet. Miután a tárgyalások vezetői minden részletkérdésre nézve is kénytelenek bevárni egyrészről Bécsből és Budapestről, másrészről Rómából kért ujabb utasitásokat, a tárgyalás halogatása elkerülhetetlen, de ez nem változtat azon, hogy a tárgyalás simán folyik. Bécsi hirek szerint Ausztria-Magyarország minél előbb folytatni óhajtja a kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat Németországgal is és ezért a német kormány kivánsága szerint közvetetlenül az olasz tárgyalások befejezése után Drezdában folytatják a tárgyalásokat a német kereskedelmi szerződés dolgában. A vám és kereskedelmi konferencia ezért rövidesen el fogja intézni a függőben levő kérdéseket s azután valószinüleg már október elején Drezdában megkezdődnek a tanácskozások. A német kereskedelmi szerződés után minden valószinüség szerint Oroszország kerül majd sorra.

A vadász területek bérbeadása.

A városnak van-e kára és ha van, ki okozta azt?

A Bácskai Hirlap f. hó 14-diki számában támadnak engem, azaz csak támad Miloszávlyevics Milán azért, mert a Bácsmegyei Napló f. hó 9-diki számában meg mertem irni, hogy az ő felebbezése folytán a városnak vagy 24.000 korona kára lett, mert a vadászati jog bérbeadására megtartott második árverés eredménye ennyivel kevesebb lett az első árverés eredményénél.

Nem épen udvariasan diskurál velem az ügyvéd ur irásban. Ipse, ravasz, tudatlan, logikátlan, ezek a szavak kerültek ki szótárából. No de hát én ezért nem neheztelek. — De válaszképen az ő irásából mégis ki kell mutatnom. hogy gyenge fegyverekkel küzd. Életlen a fegyvere mert durva, tele van csorbával, mert hát a fegyvert köszörülni is kell. Nem ért a fegyver megválasztáshoz, sem ahhoz, hogy harcképes állapotban tartsa.

Az tünik föl az ügyvéd urnak, hogy én azt találtam irni, miszerint az első árverést a belügyminiszter és nem a közigazgatási biróság semmisitette meg. Hát bizony ez tévedés. És ez a tévedés az ő legerősebbnek vélt fegyvere.

Eszembe jut erről egy törvényszéki jelenet. Egyik neves fiskális védett egy igaz ügyet egy rossz prokátorral szemben. A hires fiskális erős beszédében elszólta magát és büntetőtörvénykönyv helyett bűnvádi eljárást mondott. Erre felkelt a prokátor és egy erős beszédben bizonyitja, hogy a hires fiskális milyen rossz prokátor, mert nem is tudja a büntető törvényt a büntető eljárástól megkülönböztetni. Ez volt beszédének a lényege. Hanem bizony a biróság a két szó felcserélését nem fogadta el a neves fiskális butaságának bizonyitékául.

Per analogiam hoztam fel ezt az esetet, mert én nem vagyok neves ember, fiskális sem vagyok. Nem is a biróság, hanem a közönség itél ebben az ügyben.

Most áttérek a »B. H.«-ban közölt cikk folytatására. Azt mondja, hogy én nem ismerem a logikát azért, mert meg mertem irni, hogy a város kárt szenvedett az ő felebbezése révén. Ez nem igaz, mondja Miloszávlyevits, mert hiszen a közgyülés megsemmisitheti a megtartott második árverést. Hát Miloszávlyevitsnek az a logikája éppen olyan, mint mikor a gazdának a tehene beleesett a kutba, s hogy a bornyuja ne maradjon meg, ezt is a tehén után dobta a kutba. Mert ha a közgyülés uj árverést rendel el, a szezon közepén megtartandó árverés eredménye nem lehet jobb, hanem csak rosszabb. Azt hiszem, hogy ennél mégis csak jobb az én logikám.

Most Miloszávlyevits cikkének azon részére térek át, melyben ő az érdemleges kérdést tárgyalja.

„A tulajdonképeni érdemleges kérdés a jelen ügyben az, irja, hogy azok a vadászterületek a vadállomány mennyiségét tekintve, megérnek-e annyit, amennyit az árverelők első izben felajánlottak. Ha a vadállomány mennyisége megéri a felajánlott összeget, akkor a városi közgyülés ne hagyja jóvá az árverést és akkor a városnak nem lesz kára, ha pedig a másik alternativa áll, vagyis az, hogy a vadászterületek a vadállomány mennyiségét illetőleg nem érik meg a felajánlott összeget, akkor a városnak nincs joga kárról beszélni, mert hát a méltányossággal sem fér össze, hogy a város valamit értéken tul bérbe adjon és hogy a város a polgárait célzatosan megkarositsa.“

Hát ez nem igaz és emellett teljesen logikátlan is. *Az árverésre bocsátott jog árát* nem a vadállomány határozza meg. Ennek a jognak az az ára ugynevezett pretium affektionis. Még az árvereztető is csak a pretium affektionis három évi átlagából állapithatja meg a valóság jellegével biró kikiáltási árt. Az ár tehát első sorban is az árverezők hajlamai szerint változik. Ez a hajlam pedig nagyon szeszélyes, ami kitünik a megtartott árverések eredményének összehasonlitásából. A második árverésnél kisebb is lett az eredmény jól lehet az első eredmény óta a

Bécsi bevásárlásomból visza érkezvén, bátorkodom a nagyérdemű hölgyközönséget legujabb Párisi és Bécsi modelek szives megtekintésére meghivni.

Becses pártfogásukat kérve, maradtam tisztelettel Heuduska Mariska

Papucs piac
(Versenyáru üzlettel szemben.)

közbeesett vadászati tilalalom alatt a vadállomány csak szaporodott És ezt a Nimrod vadásztársaság is elismeri a tanácshoz intézett kérvényében. Elolvashatja Miloszávlyevics ur. *A kárt tehát az okozta, aki ezt affektiót elrontotta.* Már ez igy van az árveréseknél. Ezeknél hasztalanul keresnek ugynevezett akár határozott, akár igazságos, akár igaz, való árt. Értékről az árvereztető nem igen beszélhet, hanem csak árról. Az értéket az árverező viszonylagosan becsüli meg

Evvel az igazsággal megfeleltem arra is, hogy a városnak nem szabad valamit értéken tul bérbeadni.

Hanem hát ezt is fel kellett hoznia Miloszávlyevits urnak, mert ravaszkodni akart, hatásra akart vadászni. Vagy talán azt akarja a hatóságtól, hogy megkösse az árverezőt éppen a vadászati jog bérbeadásánál, amely jog élvezése amugy is speciális elbirálás alá esik?

Azt mondja végül, hogy én elhallgattam első cikkemben, hogy a tanács kimondta a birtokon kivüliséget. E birtokon kivüliség alapján vadászhattak és pusztitották a vadállományt. Ugyan, ugyan ügyvéd ur. Hát nem tudja, hogy februártól augusztusig vadászati tilalom van, amely idő alatt nem lehet vadállományt pusztitani? Tetszett volna csak elolvasni a Nimród vadász társaság kérvényét, amelyben azt kéri, hogy az uj árverező az év elejétől fizesse a bért, mert a tilalom idő alatt a vadállomány az uj bérlő javára szaporodott? Ugy-e, hogy fölösleges volt a birtokon kivüliségre még csak gondolni is?

Végül pedig, ügyvéd ur, a ravaszságról, a hasból beszélésről, meg az elhallgatásról is? Hát ügyvéd ur, én is olvastam a felebbezését, melyben az uj területet beosztásról is beszél, és melynél fogva az ön vélt szerzett joga elveszett. Hát erről miért hallgat az ügyvéd ur? Ugy-e bár még sem hasból beszélek? Hát vajjon ravaszság-e az, mikor én semmit sem hallgatok el, és nyiltan megmondom, hogy ön okozta a kárt? És ha ön a szerzett jogot elhallgatja?

Nem voltam durva, mert az igazságnak erre szüksége nincs. Ha durvaságot kell védelmi fegyverül felhasználni, nekem is van szótárom. Hanem a kárt mégis az ön felebbezés okozta.

ZENTAI HIREK.

— Saját tudósitónktól. —

Zenta, szept. 13.

Városi közgyülés.

Dudás polgármester elnöklete alatt tartotta meg Zenta közgyülését. A szokásos jelentések tudomásul vétele után az interpellációkra került a sor.

Bergel Ferenc interpellált a Ledermann volt nagyvendéglő bérlő ügyében, hogy a mult közgyülésen a ministeri döntés fel nem olvastatott, kéri annak felolvasását.

Dudás polgármester kifogást emel a felolvasása ellen, és javasolja, hogy Lederman uj kérvényt terjeszszen a közgyülés elé. Dudás polgármester javaslata elfogadtatik.

Fendrik Ferenc városi képviselő interpellál, hogy miért nem gondoskodnak a nagyrét csatornázásáról, mert a drágán kiadott földek felét az idén felig a viz elvette. *Dudás* polgárm. tudomására adja Fendriknek, hogy a csatornázásra vonatkozólag a javaslat megvan téve.

Molnár János képviselő interpellál az iránt, hogy van-e tudomása a polgármesternek arról, hogy a mérnöki munkások privát munkákért napidijakat vesznek fel a várostól. *Dudás* polgármester kijelenti, hogy igen is van, a vizsgálatot meg is inditotta és a jegyzőkönyvet az alkapitányi hivatalhoz felterjesztette.

Fendrik Ferencz városi képviselő bejelenti, hogy a hullaégető igen büzös, ugyannyira, hogy undor fogja el a lakosokat, ha abban hullát égetnek, dacára annak, hogy ezen tényt az «Összetartás» krajcáros ujság tudomásul nem akarja venni.

Dudás polgármester az interpellációnak ily alakban, személyes ügygyel kapcsolatosan való benyujtását nem veszi tudomásul és arra nem is válaszol. Elfogadtatik.

Kikirits János v. képviselő bejelenti a képviselő testületnek azon megfoghatatlan becslését, melyet a Kovács-féle kisajátitott háznál tapasztalt, ugyanis azt a becslő bizottság 5000 koronára becsülte és 500 koronáért kelt el, jövőben kéri a becsléshez Temesváry tanácsost kiküldeni.

Ezután *Érdujhelyi* Menyhért szólalt fel élénk szinnel ecsetelve a város botrányos közbiztonsági állapotát, s a rendőrök beszüntetését s csendőrök alkalmazását óhajtja, s kéri egy háromtagu bizottság kiküldését, hogy ezen ügyben tá gyaljon a csendőrparancsnoksággal, esetleg a miniszterrel.

Bán Lajos a közgyülést okolja a bajokért, mert ő már tett javaslatot a rendőrség ujjászervezése iránt.

Dudás polgármester hozzájárul Érdujhelyi inditványához. A bizottság tagjai lettek: Ellinger Jenő, Érdujhelyi Menyhért és Dudás Lajos.

A fogyasztási adóbérletre a régi állapot alapján tesznek ajánlatot a pénzügyigazgatóságnak.

A 27. tárgynál *Bergel* Jakab városi képviselő inditványozza, hogy minden képviselő tartsa kötelességének azt, hogy árverésekre dijtalanul menjen ki.

Homolya inditványozza, hogy ha valaki akadályozva van, fogadjon maga helyett másikat.

Bergel Ferencz: szamarakat ne küldjenek ki árverésekre. (Óriási zsivaj támadt erre.)

Kikirits János: Széksértés! ügyészt kérünk! ki vele! Erre az ülést felfüggesztették.

Délután 3 órakor Bergel Ferencz vár. képviselő bocsánatot kér a közgyüléstől szavaiért és kijelenti, hogy a képviselő testületet nem akarta sérteni.

Kiss Simon h. polgármester, ki az elnöki széket a délutáni ülésen átvette, kijelenti, hogy Bergel ezen szavai után a széksértési ügyet elejti.

A zöldség termelők kérvényének elintézése végett bizottságot küldenek ki. Tagjai: Berta Pál, Fendrik Károly, Érdujhelyi Menyhért, Füredi Sándor, Hevér Sándor, Kovács Mihály, Kikirits János, Katona Gergely, Toldi János, Hitri Péter.

—

— **Megvadult ló.** Egy vidéki asszony ma délelőtt 11 órakor mig Haberman üzletébe ment vásárolni, kinthagyta kocsiját az üzlet előtt. Frank Henrich kocsisa merő tréfából a lóra ütött ostorával. A ló erre megvadult s vad futással száguldott a városon keresztül, szétszórva teljesen a kocsit. A kocsis ellen a megtorló eljárást meginditották.

— **Garazdalkodas.** Az alsóvárosi plébánia hivatal ablakait ismeretlen tettesek hétfőre virradóra beverték,

Az igazi katona.

— Az ezredparancsnok felköszöntője —

Jelentőségteljes és egyben lélekemelő ünnepséggé avatta a helybeli honvéd gyalogezred mai dijlövészetét *Brabécz* Gyulának, honvédezredünk uj parancsnokának első szereplése, amellyel nemcsak a megjelent diszes hölgyközönségnek rokonszenvét, tisztjeinek és legénységének szeretetét és tiszteletét vivta ki magának, de bebizonyitotta, hogy igazán hivatása magaslatán álló katona, aki jó egyetértésben akar élni a város polgáraival és a parancsnoksága alatt álló tiszttársait is magához hasonlóknak akarja ismerni.

A dijlövészeti ünnepély lefolyásáról szóló tudósitásunk a következő:

A szabadkai 6. honvéd gyalogezred tisztjeinek és legénységének dijlövészete ma délelőtt tartatott meg az uj katonai lövöldében. A résztvevő tisztek családjaikkal jelentek meg a szép ünnepélyen.

A tiszti dijlövészetben a szabadkai zászlóalj tisztjei vitték el az első dijakat Az első dijat *Wild* Aladár főhadnagy, a másodikat *B abécz* Gyula alezredes, ezredparancsnok, a harmadikat *Tolvaly* Albert százados nyerte el.

Az ezred tizenkét századának legénysége közül szintén a szabadkaiak bizonyultak a legjobb céllövőknek és sok értékes és hasznos értéktárgyakat nyertek.

A dijlövészet befejeztével a nyertes tisztek között *Brabécz* Gyula ezredparancsnok neje, a legénység között pedig viruló szépségü leánya osztotta ki a dijakat.

Ezután az e célra felállitott tágas sátorban ebédhez ültek a megjelentek. Az ebéd alatt Brabécz Gyula ezredparancsnok olyan magyaros és őszinte hangon tartott beszédet mondott, amely diszére válik a magyar honvédségnek és amelyből csakis arra következtethetünk, hogy az uj parancsnok városunk társadalmában mindég és mindenütt ott fog lenni, ahol a haza és városunk érdekei tevékeny és egyenes lelkü emberek beavatkozását fogják kivánni.

Határozottan és emelt hangon jelentette ki, hogy a katonai intézmény *ma már nem képez kasztrendszert és egyenes óhaja az, hogy a honvédség a polgársággal a legjobb egyetértésben karöltve haladjon hivatásának utján.*

Poharát *Szabadka, Zombor és Ujvidék városok törvényhatóságainak és közönségének egészségére üritette.*

Meghatottan, örömtelten üdvözölte a tisztikar szeretett parancsnokát, a künn levő 86 os zenenekar pedig tussal (nem a Gotterhaltével) köszöntötte a lélekemelő beszéd elmondóját.

Az ünnepélyt a legénység tornajátéka fejezte be, a mely után a városba jöttek a tisztikar tagjai, egy maradandó emlékkel sziveikben.

HIREK.

TÁJÉKOZTATO.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig. Va árnap délelőtt 9-től 12-ig.

Szeptember 25. A kath. legényegylet szüreti mulatsága saját helyiségében.

Október 2. A szabadkai szabómunkások és munkásnők szüreti mulatsága a „Szarvas" endéglőben.

—

— **A tudomány bárója.** A magyar tudományos világ egyik érdemes tagjának bárói rangra emeléséről tesz jelentést a hivatalos lap mai száma. Ez *Forster* Gyula miniszteri tanácsos a tudományos akadémia igazgató tanácsának tagja, a ki a tudományok müvelése különösen a müemlékek és régiségek fölkutatása mellett ráért a közgazdasági téren is eredményes munkát kifejteni — lévén ő a magyar földhitelintézetnek is az igazgatója.

— **Az érseki helynök a városhoz.** *Majorossy* János c. tinnini püspök ma értesitette a város tanácsát, hogy a kalocsai káptalan az érseki szék betöltéseig érseki helynökké választotta meg.

— **Városunk vendégei.** Két országos kongresszus tagjai időztek ma, bár kevés ideig városunkban. Délben a protestans irodalmi társaság tagjai mintegy 140-en érkeztek Budapestről, köztük *Darányi* Ignác, *Hegedüs* Sándor volt miniszterek és *Baksay* Sándor püspök. A zimonyi vonattal utaztak tovább Ujvidékre hol még ma kezdődnek a kongresszusi ünnepségek. — Az ország vendéglősei pedig Palicsra rándultak Szegedről és a Gálfy-féle vendéglőben, amely ez alkalomra diszt öltött, banketteztek. Mintegy 120-an vettek részt a kiránduláson. Délután egy részük bejött a város megtekintése végett, másrészük pedig visszautazott 6 órakor Szegedre.

— **Háziezred távozása.** Már mai számunkban megirtuk, hogy a 86. gyalogezred befejezte gyakorlatait és a fővárosi zászlóaljak hazakészülnek. A zenekar már hajnalban elutazik. Az ezred legénysége holnap este távozik városunkból. $^3/_4$ 9 kor lesz az indulás a halasi uti honvédbarakkokból az állomásra, a honnan külön vonat viszi az ezredet 10 óra 25 perckor Budapestre.

— **A szerb király koronázása.** Még a mi rendőrségünk is megérzi, hogy a szerb királyt koronázni fogják. Ujabban ugyanis a rendőrség állitja ki a külföldre szóló utleveleket. Eddig is terhes volt a munka, de most, a koronázási ünnepély előtt a főkapitány akár mást se tenne, mint a Szerbiába szóló utleveleket irná alá. Hogy Belgrádban mennyi magyarországi szerb lesz a koronázás napján, arra már a mi rendőrségünk elfoglaltságából következtethetünk. A szerb néppárt aligha mutat ekkora lelkesedést.

— **A szinház berendezése.** A szinházépület kibővitési munkálatai folytán egy erkélyszerkezet és az erkélyszékek, továbbá a földszinti támlásszékek elkészitésére a város ajánlattételre hivta fel a fővárosi és helybeli iparosokat. Az erkélyszerkezet elkészitésére Schlik, Zielinszky és Öttl Antal fővárosi vállalkozók adtak be ajánlatokat. A mai tanácsülésen mint legolcsóbb ajánlattevő (1740 kor. 20) Öttl Antal lett megbizva a szerkezet szállitással, 112 földszinti és I. emeleti, továbbá 72 II. emeleti támlásszék szállitására özv. Hoffmann Mihályné (2835 kor.), Reiner Mór (2583 kor.) és Sipos Antal (2640 kor.) helybeli cégek és egy fővárosi cég közül, mint legolcsóbb ajánlattevőt, Reiner Mórt bizták meg a szállitással. A vállalkozókat kötelezte a tanács, hogy november hó közepére megbizatásuknak eleget tegyenek.

— **Uj városi zenész.** Dr. Biró Kálmán polgármester Tichy Ferencet városi templomzenészszé nevezte ki.

— **Öngyilkos rab.** Ujvidékről irják lapunknak, hogy ott szombaton éjjel a kir. törvényszék fogházának egyik zárkájában Gaity Pál 22 éves lugosi illetőségü rab a vaságy egyik rudjára felakasztotta magát és mire észrevették, meghalt Tettét életuntságból követte el.

— **Csőd.** A szabadkai kir. törvényszék Klein Dávidné sz. Braun Johanna zentai lakos üvegkereskedő ellen a csődöt elrendelte. Csődbiztosul dr. Kindris Gábor törvsz. biró, tömeggondnokul Boromisza János zentai, helyettesévé dr. Székely Zoltán szabadkai ügyvédek neveztettek ki.

— **Lakások féregmentesitésére** u. m.: legyek, balhák, poloskák, rusznik és svábbogarak ellen biztoshatásu uj irtószerek kaphatók **Zalán Béla** droguistánál Szabadkán, Kossuth-utca.

— **Anyakönyvi hirek.** Halottak: Petőfi Sándor 10 napos, Anna Péter 7 hó, Berkes Teréz 6 év, Nimcsevics Mihály 12 nap, Dombi Ilona 13 év, Varga István 2 hó, Ivánfi Teréz 3 év, Hideg Jenőné Kikáll Franciska 56 év, Mészáros Imre 72 év. Eljegyzés: Piukovics Tóbiás Hedrich Terézt, Vertt János Mák Annát, Pap István Hannersmidt Gizellát, Drobina Mihály Molnár Terézt, Nagy Ferenc Danis Marcellt, Czrenkovics Sándor Vukovics Viktoriát.

— **A budapesti meteorologiai intézet jelentése** 1904. szeptember 14-én. Hősülylyedés és sok helyütt — főkép északon és nyugaton eső vagy zivatar várható.

A revolveres adós.

Bizony rosz dolog az a váltó. Erre a tapasztalatra jutott Maczinger Jakab is, amikor elkövetkezett a terminus, hogy a szorult helyzetben váltó utján felvett kölcsönét visszakellett volna fizetnie.

Maczinger ugyanis Petkovics Antal V. köri földbirtokossal váltó közösségben állott és ebből kifolyólag fizetett is Petkovics érte, mert a lejáratkor nem rendezte adóstársa a tartozását.

Petkovics ezután perrel támadta meg a nem fizető adóst, aki ellen pernyertes is lett, mire Maczinger a perköltségekkel együtt néhány száz koronát volt kénytelen kifizetni.

De a dolog ilyetén kimenetelébe sehogy sem birt Maczinger belenyugodni és méltánytalan eljárással vádolva Petkovicsot, a perköltségek visszatéritését követelte tőle; majd pedig, midőn Petkovics kinyilvánitotta, hogy erre semmikép sem hajlandó, állandóan molesztálta, sőt egy izben meg is támadta az utcán, megkergette és lelövéssel fenyegette.

A zaklatott ember erre már az ügyészséghez fordult, ahol zsarolás vétsége miatt feljelentette Maczingert

Az előzetes kihallgatás tegnap volt a rendőrségnél, de ugylátszik, az ügy kimenetelét Maczinger nem akarta bevárni, mert már ma reggel ismét ellenfele után járt, akit meg is talált háza előtt, a melyet Petkovics épen tatarozott.

Utolsó kisérletképen valóságos rablótámadást intézett a vesztett pöre fölött elkeseredett adós. Revolvert rántott és azt ellenfele mellének szegezve, ugy kényszeritette a nála lévő 240 korona átadására.

A rendőrség ma délután ujabb bűncselekmény elkövetése miatt letartóztatta Maczinger Jakabot.

Tűz.

Nagy riadalom támadt ma este a városban. Tűz van; nagy tűz. Sándor fölött vérvörös volt az ég, s a vörösséget a város közepéből csodálták.

Ég a Molcer tégla gyára. A kórház ég. Mindössze azonban Pressburger szénás kertjében égett le három nagy kazal szalma.

A kár azonban igy is nagy. Veszedelmes volt azonban a tűz, mert a közeli környéken néhány perc alatt kifogyott a kutakból a viz és körüskörül még sok szalma kazal volt, melyeket csak Scozza tüzoltó parancsnok ügyessége és lélekjelentéte tudott a lángoktól megmenteni.

A háború.

A háborura vonatkozólag ma a következő táviratok érkeztek a fő városba:

Pétervár, szept. 14.

Korupatkin visszavonulása teljes rendben megy végbe. A csapatok hangulata a leglelkesebb. Seregeink egyre kapják az erősitéseket Karbin felől, ugy hogy Kuropatkin már is abban a helyzetben van, hogy a visszavonulást beszüntetheti. A mukdeni s tielingi erődöket jó karba helyezik s lázas munka folyik az egyes helyeken leomlott mukdeni kőfal helyreállitására. Bár a fővezér Mukden és Tienling közt van seregének zömével, Mukdent mindenáron igyekezni fog megtartani. Nem áll, hogy Kuroki már közel járna Mukdenhoz. mert utóvédeinknek teljesen sikerült feltartóztatniok. A japán haderő a keleti szélen vonul fel s erejéről nem vagyunk eléggé tisztában A déli részen lassabban vonulnak előre a japánok. Ütközetet Mukden alatt várunk. A Hun folyó hidjait használhatatlanná teszi Kuropatkin.

Niucsvang, szept. 14.

Liaojangban már eloltották a felgyujtott városrészeket. Az orosz fosztogatás után a japánok teljesen helyreállitották az élet- es vagyonbiztonságot. Az elmenekült kinai lakosság bizik a japánokban és kezd már visszaszállingózni elhagyott házaikba. Általában mindenütt kezdetét veszi a kereskedelmi élet és forgalom fellendülése.

Berlin, szept. 14.

A Berliner Tageblatt jelenti Pétervárról: Hir szerint az orosz „keleti tengeri flotta, mielőtt Kelet-Ázsiába tovább megy, hosszabb ideig Revalban fog tartózkodni.

London, szept. 14.

A Daily Telegraph tudósitója, aki eddig a japán főhadiszálláson tartózkodott, azt jelenti Tiencinből, hogy a japánok Liaojang mellett szenvedett veszteségeiket nyilván nagyon alacsonyan vallották be. Inkább 30.000 mint 17.000 embert vesztettek. A levelező hozzáteszi, hogy semmiféle bizonyiték nincs arra, hogy az oroszok dum dum töltényeket használtak volna. Oyama tábornagy Liaojangban állitólag kijelentette, hogy Kuropatkin tábornoknak makacssága mellett is nehéz helyzetben kell lennie és be kell látnia, hogy a játékot elvesztette.

TAVIRATOK.

Ferdinánd nem lesz király.

Bécs, szept. 14. Ferdinánd fejedelem látogatásának titka most pattant ki. A marienbadi találkozón Edvard király Ferenc József király hozzájárulását kivánta megszerezni, hogy Kóburg Ferdinánd királylyá koronáztassék. Ő felsége, bár a török szultán hozzájárulása is biztositatott, nem volt hajlandó beleegyezését adni, de nem idegenkedett attól, hogy meghallgassa Kóburg Ferdinánd fejedelem ily irányu előterjesztését.

A külügyminisztériumban ő felsége cselekedetét akként kommantálják, hogy a király nem engedheti meg Ausztriának azt, hogy megismételje Oroszországgal szemben azt a hallatlan magatartást, a melyet tanusitott közvetlen 1849. után, a krimi háboruban. A helyzet ma ugyanez. Oroszország minden ereje le van kötve a Keleten. Mivelhogy ázsiai kérdés van, nem kiván a magyar király európai helyzetet is teremteni.

Lujza hercegnő.

Budapest, szept. 14. Koburg Lujza ügyében ma nem történt semmi; csak holnapra várható valami ujabb fordulat. Bécsből jelentik, hogy a hercegnő ügyvédje ma este Párisból Bécsbe érkezik és holnap fog dr. Bachrach-hal, a herceg ügyvédjével tárgyalni. Tudositók értésülése szerint Lujza hercegnő hajlandó Mattasichtól elválni és ezen az alapon a további tárgyalásokat folytatni.

Balkán zavarok.

Budapest, szept. 14. Konstantinápolyból jelentik: Sakir pasa kosovói váli, aki Prisrendben tüntető ljumaiakkal összeköttetésben áll, megigérte Ramadan Zaskok és Amed Akha vezetőknek, hogy ismét alkalmazzák őket a csendőrségnél és Arif Nazir agitátornak, hogy felvesszik a konstantinápolyi jogi iskolába. A váli továbbá 20 embert, akik tavaly óta fogva voltak, szabadon bocsátott és más engedményeket is igért.

Egy tegnap tartott rendkivüli minisztertanács, mely a prisrendi eseményekkel foglalkozott, elrendelte, hogy kellő számu nizam-zászlóaljat küldjenek oda. Ezeket ujonnan behivott másodosztályu redif-zászlóaljakkal pótolják. A polgári és katonai hatóságok szigoru rendeletet kaptak, hogy akadályozzanak meg minden erőszakot a keresztényekkel szemben. Eddig a ljumaiak valósággal nem is követtek el erőszakoskodásokat. Török részről tagadják, hogy a ljumaiak a templomi harangok, a keresztény iskolák és a prisrendi irgalmas-nővérek eltávolitását követelnék.

Az épitőmunkások sztrájkja.

Budapest, szept 14. Az épitőmunkások kizárása ügyében ma délig semmi ujabb fordulat nem volt a mesterek 11 órára összegyültek, de formális tanácskozást nem folytattak. A fesztelen megbeszélések során csak annyi derült ki, hogy az épitőmesterek az eddigi álláspontól eltérni nem akarnak. A végrehajtó-bizottság együt maradt és várta a miniszter kiküldöttjét Csóka osztálytanácsost, a ki délhen jelentkezett is. Az érintkezés a miniszteri megbizott és a végrehajtó bizottság között csak informativ jellegü volt, Az osztálytanácsos a miniszternek fogja előterjeszteni a tapasztalatairól szóló jelentését, ugy hogy most már a miniszter további elhatározásától függ az épitőmesterek sorsa.

Tüntetések.

Leibach, szept. 14. A Carniola német szünidei egyesület alapitási ünnepe alkalmából már tegnapelőtt jelentéktelen tüntetesek voltak a kaszinó előtt. A tüntetések tegnap a déli és államvasuti pályaudvarokon ismétlődtek, midőn a Carniola egy kirándulásra indult. Este sok tüntető, köztük számos suhanc gyült össze a déli pályaudvar előtt, mert a diákok visszaérkezését $^3/_4$ 9 órára várták. Bár a kirándulók az esti vonattal nem tértek vissza, még is egy váratlan incidens történt. Az itt szabadságon lévő Mallitsch Raoul kadétiskolai növendéket, ki hozzátartozóival a pályaudvar vendéglőjében vacsorált, sulyosan megsebesitették. A sebesültet nyomban orvosi kezelés alá vették és eszméletlen állapotban anyja lakására szállitották. Az eset közelebbi részletei még nem ismeretesek. Remélik, hogy a tettest elfogják. A Carniola kirándulói reggel fél 4 órakor tértek haza, ekkor a déli és államvasuti pályaudvarokat csendőrség és városi rendőrség tartotta megszállva. Az érkezőket rendőri és csendőri különitmények lakásukra kisérték, miközben nem történt nevezetesebb incidens.

Nyolc éves gyilkos.

Budapest, szept. 14. Havreből jelentik: A francia kikötőváros egy tekintélyes családjának hat éves leánykája a minap eltünt hazulról. Hosszas keresés után megtalálták a holttestét, amelyet partra mosott a tengerár. Eleintén azt hitték, baleset okozta szerencsétlenségét, hanem aztán feltünt a kis halott nyakán erőszakos fojtogatások nyoma. Az ügyészség meginditotta a bünvizsgálatot s a szakértők megállapitották, hogy a fojtogatás nyomai gyermekkézre vallanak. Ugyanekkor eltünt a szülei házából egy André Tréguilly nevü 8 éves fiucska. A gyanu igy irányult ellene s kutattak a gyermek után, akit meg is találtak az országuton a csendőrök. A kis fiu azonnal megvallotta, hogy ő ölte meg a leánykát, mert az zavarta a játékát. Az eset a maga borzalmas valójában valóban páratlan.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Végrehajtás akadályokkal. Marotvánszky József moholi lakosnak nagyon megnőtt a községi adója. Kiküldte tehát az elöljáróság Pénzes Pál községi végrehajtót, hogy hajtsa be a község követelését. Az udvarban levő sertéseket akarta az executor felirni, de nem birta, mert a sertéseihez ragaszkodó adós vasvillával kergette ki a kellemetlen vendéget. Másnap aztán a kisbiró segitségével mégis sikerült az executió. Elérkezett az árverés határnapja is, de ekkor már igazán elkeseredett a fizetni nem tudó polgár és alaposan kitöltötte bosszuját a végrehajtón, több fájdalmas ütleggel kényszeritve őt a távozásra. A szabadkai kir. törvényszék ma tárgyalta az ex-lex martyrjának ügyét és tekintettel büntetlen előéletére, továbbá felizgatott kedélyállapotára, hatóság elleni erőszak vétsége miatt tiz napi fogházra itélte.

Verekedés az árokban. Liliom Péter csantavéri lakos, a ki különben 15 gyermek atyja, megbotránkozva látta egyik tavaszi reggelen, hogy id. Fülöp István az utszéli árokban illetlen módon viselkedik. Koholni, majd szidalmazni kezdte, majd birokra is került a dolog. A verekedés zaját meghallva Fülöp két fia, dorongokkal felfegyverkezve a helyszinére siettek és a küzdő felek közé elegyedtek. Liliom Péter Fülöp Józsefet ütötte le, ifj. Fülöp István pedig Liliom karját törte el. A mai tárgyaláson ifj. Fülöp József 1 havi, Liliom Pétert pedig 8 napi fogházra itélte a törvényszék.

REGÉNY CSARNOK.

A LEÁNY-VOJVODA.

Irta: Dugovich Imre. 17.

A régi, még a rómaiak által készitett müuton, amely Szófiától nyugatra vezet a Dragoman szoroson át, s amely fölött a mészkövekből alakult hegyoldalon, most a keletet nyugattal összekötő vasutvonal van két női alak tart Pirot felé, amely város most határszéli állomása Szerbiában az imént emlitett vasutnak. Az egyik a vállán keresztbe vetett karaniszlán (minálunk obranicának hivják) tejes köcsögöket visz. A másik, a magasabb, hosszu bottal a kezében lépked társa mellett. Lábaikon a gyapju harisnya-féle bocskor van kötve; hófehér, bokáig érő vastag vászon ingeik széleit bizarr tarka selyem himzés disziti; az ing féle huzott csak a melleken nyitott, fekete, térdig érő ujjatlan köntöst piros himzés szegélyezi, mely alól a váltól a könyökig érő, egészen tele himzett, széles ingujjak esnek az izmos, tömött karokra. Öltözékükön csak a derekat körülfutó öv elejére erősitett nagy kerek csatokban van különbség. Az alacsonyabbnak a csatja sárgarézből, a magasabbé fénylő ezüstből. Fejeikre fehér vászonból szőtt hosszu kendő volt övezve, melynek két vége széles szallagként ért le a derékig. A kendő alatt vékony-vékony hajfonatok simultak a nyakhoz az egyiknél, mig a magasabbnak a haja vastag kontyban volt a kendő alá kötve.

A napsugaraktól hevitett kopár hegyoldal forróbbá tette a levegőt, de azért a két nő könnyedén lépkedett, mint akik hozzá voltak már szokva a természet minden megnyilatkozásához.

— És az urad mit szól az izenethez Panna? kérdé a magasabb nő.

— Tudod, hogy milyenek az emberek. Meghallgatott, azután megtöltötte a köcsögöket a frissen fejt birkatejjel. Mintha megse értette volna azt, amit mondtam neki. Annyit mondott, hogy estére lehajt a tulsó oldalon, s hogy holnap reggelre ott találhatom meg. Felelt a megszólitott nő.

— Panna, hátha most keresném föl az uradat?

— Megteheted, ha ugyan akarod, de hasznod aligha lesz belőle. De meg jó is lesz vigyázni. A ház mellett levő őrházból könnyen észrevehetnek a kopár hegydombon. Azt meg tudod, hogy a bolgár nőnek nem jó törökkel találkozni, hacsak valamelyik gazembernek a rabnője nem akar lenni.

A magasabb nő gondolataival foglalkozva, szótlanul haladt egy ideig a társnője mellett. Jó darab utat hagytak már maguk mögött, mikor ismét megszólalt:

— Igazad van Panna, jobb is lesz ha bemegyek veled Csaribrodra. Szivesen láttok-e néhány órára?

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Hadaprod iskolára
honvéd vagy közösbelire
előkészit:
Csernyei Mór tanár
Ujvidéken.

Vendéglő megnyitas!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy helyben a **Nemzeti Casinó** épületben levő

nyilvános

vendéglőt

átvettem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg **diszesen berendezve** és átalakitva

MA szept. hó 15-én ünnepélyesen megnyitom.

A midőn ezt a n. é. közönségnek tisztelettel tudomására adom nem mulaszthatom el, hogy b. figyelmét fel ne hivjam **elsőrendű erdélyi magyar** és **francia konyhámra, kiváló jó és tiszta ételeimre, naponta friss csapolásu magyar részvénysörre.**

E téren szerzett sok évi tapasztalataim biztositani fogják a n. é. közönséget, hogy mindenki a legjobb és legpontosabb kiszolgálásban fog részesülni.

Nagyközönség b. pártfogását kérve, maradok hazafias tisztelettel

Ürmösy Boldizsár,
a Nemzeti Casinó vendéglőse.

Havi előfizetések ebéd, vacsora 20 frt.

CSAK AZ

Antikvárium az, hol régi **könyveket, zenemüveket** készpénzért vesznek, s rendkivül olcsón adnak el.

Az Antikvárium Szabadkán, szemben a gimnáziummal van, **papir, irószer** nagy raktárral.

Kölcsönkönyvtára havi **30 kr.**

A modern irodalom remekei nagy raktáron. Képes levelező-lapok óriási választékban csak 1 kr. darabja. Szivarka papir dobozonkint 9, 10 és 13 krajcár.

Bámulatos olcsó az Antikváriumban.

11917/904. tan. sz.

Hirdetmény.

Szabadka sz. kir. város tanácsa ezennel közhirré teszi, hogy a városi épületek, közvágóhid és a palicsi gépház fütésére. a f. évi téllel kezdődő egy évi időtartamra szükséges mintegy 50—60 vaggon jó minőségü, lehetőleg hazai szén szállitására *f. évi szeptember hó 25-én d. e. 10 órakor* a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében árlejtés fog tartatni. Az árlejtésben résztvenni óhajtók tartoznak. zárt irásbeli ajánlataikat az árlejtés megkezdéseig a városi tanács iktató hivatalánál benyujtani s mellé 1000 korona készpénzt, avagy ily értékü óvadékképes értékpapirt bánatpénzül csatolni. Az árlejtés egyéb feltételei a hivatalos órák alatt a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében megtekinthetők.

Szabadkán, 1904. szept. 13-án.

A városi tanács.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betükből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér Apró hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Batthyány-utca 3 sz. – Apró hirdetések előre fizetendők.

A ki eladni kiván:

Butort,	**Gabonát,**	**Üzleti helyiséget**
Zongorát,	**Uzletet,**	**Nyaralót,**
Bort,	**Mühelyt,**	**Birtokot,**
Gyümölcsöt,	**Lakást,**	**Házat,**

vagy a ki

valamely betölteni kiván, legbiztosabban ér célt, ha **igénybe veszi**

„Bácsmegyei Napló“

kis hirdetési rovatát.

Bácsmegyei Napló ára 2 fillér kapható: **Vig Zsigm. Sándor** könyv és papir kereskedésében főtér. **Heumann Mór** könyv és papir kereskedésében főtér. **Mezneries József** füszer és csemege üzletében honvéd laktanya mellett **Tenner B.** dohánytőzsde és játékáru üzletében Kossutk-u.

Erdélyi D. és Társa dohány nagytőzsde Kossuth utca. **Beck Sándor** füszer és liszt üzlete a törvényszékkel szemben. **Herczl József** füszer- és liszt üzlete Petőfi-utca sarkán. **Krécsi A. Nándor** könyv és papir kereskedésében Deák-u **Gerber Jakab** dohánytőzsde és esztergályos üzletében Kos uth-u.

Nojcsek Géza füszer és csemege üzletében Damjanich és Csercsényi utca sarkán. **Spitzer és Klein** füszer és csemege üzletében Rudics-u. **PALICSON Henczel Mihály** füszer és csemege üzletében

Kiadóhivatalunkoz intézett levelek csakis bélyeggel továbbitatnak.

Többeknek annyi levelet kaptam, hogy midegyiknek külön nem válaszolhatok, annál is inkább nem, mert magamnak választottam már. Serafin. 502

Jolán a megjelölt helyen vártalak. G. 503.

Előkelő pénzintézet bármily fog lalkozásu megbizható ügyes vidéki képviselőket keres Erzsébet Sanatórium sorsjegyeknek uj előnyös és olcsó alapon részletfizetésre és sorsjegykönyvecskékre való eladásra. Igen magas jutalék. Ajánlatok „Kényelmes mellékkereset 50“ alatt Haasenstein és Vogel céghez, Budapest Dorottya-u. 9. kéretnek. 504.

Jobb családból való biztos állásu iparos vagyok, fiatal csinos árva leánynyal szeretnék megismerkedni, kinek némi hozománya van Levelek „Ipar“ j. a, a kiadóba kérek. 505.

Egy Wertheim szekrény és egy álló irósztal eladó. Megtekinthető VIII. kör. Jókai-u 788. Özv. Szabados Jánosnénál 500.

Pallas Lexikon jutányos áron eladó Fibik Imre kesztyüsnél, Kossuth-utca. 474.

Fiatal füszeres segéd kerestetik Mezneries József füszerkedőnél, honvédlaktanya mellett. 488

Egy jó menetelü 10 év óta fenálló füszerkereskedés házzal együtt más vállalat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 498.

Több butorozott szoba azonnal, esetleg elsejétől kezdve kiadó. Cimek a kiadóba megtudhatók. 479

Ellátást nyerhet 2–3 ur egy jobb családnál. Cim a kiadóban. 446.

Butor kiárusitás!

Családi okok miatt a raktáron levő
saját műhelyemben készült
hálószoba, ebédlő, szalon-garniturák és kárpitosáruk
minden elfogadható áron eladatnak
SIPOS KÁROLY BUTORÁRUHÁZA SZABADKA.
Kazinczy-utcza.

GEDULDIGER HUGÓ vésnök RUGGYANTA-BÉLYEGZŐ-gyáros Budapest, VI., Váczi-körut 17

Magyarország legrégibb
bélyegző gyára
az első magy.
ruggyanta bélyegzőgyár
és véső intézet
BUDAPEST, VI. Váci-körut 17/B.
Jutányos ára!

Pontos kiszolgálás! Árjegyzék ingyen! Viszontelárusitók kerestetnek!

Nyomatott kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdájában Szabadkán.